מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות את השורש במילה נתונה
- לבנות משפחת מילים מאותו שורש
- להבין את הקשר בין המשמעות של מילים מאותו שורש

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – זיהוי השורש

1. א – כת"ב
2. א – למ"ד
3. א – גד"ל
4. א – ספ"ר
5. א – שמ"ר
6. א – רא"ה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זו בדיוק ההגדרה של משפחת מילים
2. לא נכון – לרוב מ' היא תחילית שמתווספת ואינה חלק מהשורש
3. נכון – כולן נבנות מהשורש למ"ד
4. נכון – זהו המבנה הנפוץ ביותר בשורשים עבריים
5. לא נכון – הקשר הוא במשמעות ובשורש, לא בצליל הזהה

חלק ג' – השלמת משפט

1. סיפור
2. כותב
3. גידול
4. שומר
5. תלמיד

חלק ד' – התאמה בין מילה לשורש

- 1 – ג (כת"ב)
- 2 – ה (גד"ל)
- 3 – א (שמ"ר)
- 4 – ב (ספ"ר)
- 5 – ד (רא"ה)

חלק ה' – איך מוצאים את השורש – סדרו את השלבים

1. קוראים את המילה בקול ומבינים את משמעותה
2. מורידים אותיות תוספת כמו מ, ת, ה שבתחילת או בסוף המילה
3. מחפשים את שלוש האותיות הקבועות שחוזרות במילים מאותה משפחה
4. בודקים שהשורש מתאים גם למילים נוספות מאותה משפחה

חלק ו' – כותבים משפחת מילים

1. יש לבדוק שארבע המילים נבנות מאותו שורש, שהמשמעות שלהן קשורה, ושהמשפטים ברורים ומתאימים לכל מילה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הגדרה: שלוש אותיות קבועות שחוזרות במילים מאותה משפחה
- כל תשובה הגיונית כמו כותב, מכתב, כתיבה
- תחילית מתווספת למילה ואינה חלק מהשורש הקבוע

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בכתיבת שורש אחד על הלוח ולבקש מהתלמידים להוסיף מילים למשפחה בעל פה
- כדאי להדגיש שהקשר בין מילים באותה משפחה הוא במשמעות, לא רק בצליל
- בחלק הפתוח מומלץ לאפשר עבודה בזוגות ולשתף כמה דוגמאות מול הכיתה

דף תרגול: משפחות מילים ושורשים

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעברית יש מילים שקשורות זו לזו כי הן נבנות מאותו שורש. בדף הזה נתרגל לזהות שורשים ולבנות משפחות מילים כמו בפעילויות באתר.

1 חלק א' – זיהוי השורש

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה השורש של המילה "מכתב"?

א) כת"ב ב) מכ"ת ג) תב"כ ד) כתב"מ

2. מה השורש של המילה "התלמיד"?

א) למ"ד ב) תל"מ ג) מי"ד ד) ילמ"ד

3. מה השורש של המילה "מגדלת"?

א) גד"ל ב) מג"ד ג) דל"ת ד) לג"ד

4. מה השורש של המילה "סיפור"?

א) ספ"ר ב) סי"פ ג) פור"ס ד) ספ"ו

5. מה השורש של המילה "שמירה"?

א) שמ"ר ב) מי"ר ג) רה"ש ד) שר"מ

6. מה השורש של המילה "מראה"?

א) רא"ה ב) מר"א ג) ראמ"ה ד) אה"ר

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לכל המילים שבאותה משפחה יש אותו שורש.	☐	☐
2	האות מ' בתחילת מילה היא תמיד חלק מהשורש.	☐	☐
3	המילים "לומד", "תלמיד" ו"לימוד" שייכות לאותה משפחת מילים.	☐	☐
4	ברוב המילים בעברית השורש מורכב משלוש אותיות.	☐	☐
5	מילים מאותה משפחה תמיד נשמעות אותו הדבר בדיוק.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת משפט

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה "ספר" והמילה "_____" שייכות לאותה משפחה כי שתיהן מהשורש ספ"ר.

2. מהשורש כת"ב אפשר לבנות את המילה " _____ " שמשמעותה אדם שכותב.

3. מהשורש גד"ל נגזרת המילה " _____ " שמתארת תהליך של התפתחות וצמיחה.

4. מהשורש שמ"ר נגזרת המילה " _____ " שמתארת תפקיד של מי ששומר על מקום.

5. מהשורש למ"ד נגזרת המילה " _____ " שמתארת אדם שלומד בבית ספר.

4 חלק ד' – התאמה בין מילה לשורש

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כותב	___	**א.** שמ"ר
2. מגדל	___	**ב.** ספ"ר
3. שומרת	___	**ג.** כת"ב
4. מספרה	___	**ד.** רא"ה
5. נראה	___	**ה.** גד"ל

5 חלק ה' – איך מוצאים את השורש – סדרו את השלבים

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מורידים אותיות תוספת כמו מ, ת, ה שבתחילת או בסוף המילה
☐	בודקים שהשורש מתאים גם למילים נוספות מאותה משפחה
☐	קוראים את המילה בקול ומבינים את משמעותה
☐	מחפשים את שלוש האותיות הקבועות שחוזרות במילים מאותה משפחה

6 חלק ו' – כותבים משפחת מילים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו שורש אחד (למשל כת"ב, שמ"ר או גד"ל) וכתבו משפחת מילים שלמה עם ארבע מילים לפחות. לכל מילה כתבו משפט קצר שממחיש את משמעותה.

🎟️ כרטיס יציאה

מהו שורש? הסבירו במילים שלכם

כתבו שתי מילים מהשורש כת"ב

מה ההבדל בין שורש לתחילית?

איך הרגשתי בשיעור? ☹️ 😐 🙂 😀